

Riitta Juvonen

Kemianteollisuuden kehittäjä

■ Riitta Juvosen koko uran punaisena lankana on ollut Suomen kemianteollisuuden menestyksen ja kilpailukyvyn edistäminen.

Sisko Loikkanen

Riitta Juvonen toimii johtavana asian-
tuntijana Kemianteollisuus ry:ssä, jossa
hänen vastuualueenaan ovat työhyvin-
vointi ja teollisuuden uudistuminen.
Parhaillaan työn alla on ajankohtainen
asia, digitalisaatio.

”Olemme miettineet, millaisia digi-
talisatioon liittyviä palveluja olisi hyvä
tarjota jäsenryyksille. Pyrimme myös
hahmottamaan, kuinka digitalisaatio
tehostaa yritysten toimintaa ja uudis-
tumista”, Juvonen kertoo.

Vuonna 2016 tehdyn jäsenkyse-
lyn mukaan runsas puolet yrityksistä
katsoi olevansa joko edelläkävijöitä
tai vähintään aktiivisia digitalisaation
hyödyntäjiä. Nyt on tarkoitus aktivoi-
da niitä, jotka eivät vielä ole heränneet
digaikaan.

Juvonen on vetänyt myös Hyvää huo-
mista -ohjelmaa, vuonna 2010 startan-
nutta kemian työhyvinvointihanketta,
jota Kemianteollisuus vie eteenpäin yh-
dessä palkansaajaliittojen kanssa.

Ohjelmassa toteutettiin muun muas-
sa Työsuojelurahaston rahoittama han-
ke, jossa kartoitettiin tuotannon työn-
tekijöiden sisäistä motivaatiota.

”Siinä nousi esiin työn merkityk-
sellisyys eli kokemus siitä, että työ on
hyödyllistä. Tärkeäksi koettiin myös
mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön
ja työtapojen kehittämiseen”, Juvonen
kuvailee.

Projekti poiki yhdessä Filosofian
Akatemian kanssa laaditun, Työtur-
vallisuuskeskuksen julkaiseman *Pa-
remman työn oppaan*, joka antaa vink-
kejä sekä yksittäisille työntekijöille ja
tiimeille että organisaatioiden johdolle.

”Insinööriä sinusta ei ainakaan tule”

Helsingissä syntynyt Riitta Juvonen asui
ensimmäisen elinvuotensa Kiinassa.

”Isä toimi Pekingin suurlähetystössä
viennin edistäjänä. Myöhemmin hän
matkusti työksensä, ja meillä kävi usein
ulkomaalaisia vieraita”, muistelee Juvo-
nen, jonka kiinnostus kansainvälisyy-
teen ja kieliin syntyi jo varhain.

Lapsuudesta hänelle on jäänyt pääl-
limmäisenä mieleen meri.

”Lauttasaarella meri oli lähellä, ja
kesät menivät uimakoulussa. Aurinko
paistoi mielestäni aina”, hän naurahtaa.

Kesäisin perhe myös veneili Ahve-
nanmaalla.

”1960–1970-luvuilla siellä ei juuri
puhuttu suomea, joten pääsin samalla
ruotsin kielikylpyyn.”

Kemia ei ollut tytölle itsestään selvä
valinta. Suomalaisen yhteiskoulun op-
pilas oli tasaisen hyvä joka aineessa, ai-
noastaan fysiikka ei lukiolaista innos-
tanut.

”Kun menin ilmoittamaan jättäväni
sen pois lukujärjestyksestäni, varareh-
tori totesi, että insinööriä sinusta ei sit-
ten ainakaan tule. Se ei surettanut, kos-
ka sitä ammattia en ollut ajatellutkaan.”

Nuoren haaveissa kangastelivat vah-
vimmin saksan opinnot, mutta loppu-
suoralla mieli muuttui.

”Halusin haastaa itseni. Kun huoma-
sin, että Teknillisen korkeakoulun
kemian osastoon saattoi hakea ilman
fysiikkakoetta, pyrin sinne ja pääsin
sisään, mistä olen sittemmin ollut tosi
iloinen”, Juvonen hymyilee.

Iloinen oli epäilemättä sukukin, sillä
myös Juvosen isä, äidinisä ja kaksi enoa
olivat diplomi-insinöörejä.

Opinnot Otaniemessä osoittautuivat

kiinnostaviksi, samoin opiskelijaelämä.
Juvonen touhusi Kemistikillan emän-
tänä ja Prosessiteknisen kerhon rahas-
tonhoitajana.

Kesätöihin teekkari hakeutui ulko-
maille. Yksi kesä kului Ruotsissa Uni-
fos Kemin leivissä, pari suvea Sveitsissä
Sandozin lääketehaassa. Juvonen kan-
nustaa nykypöytäkirjoja toimimaan sa-
moin.

”Maailma avautuu silloin ihan uudel-
la tavalla.”

Diplomityössään Juvonen selvitti kone-
rakennuksessa käytettävien muo-
vien tribologiaa osana VTT:n tutki-
musprojektia.

”Vaikka en aloittaessani edes tiennyt,
mitä tribologia tarkoittaa. No, se osoit-
tautui kitkan ja kulumisen tutkimiseksi,
joka on enemmänkin fysiikkaa kuin
kemiaa.”

Riitta Juvonen

- Syntynyt Helsingissä vuonna 1959.
- Ylioppilas 1978 (SYK), diplomi-insinööri 1984 (Teknillinen korkeakoulu). Aloitti tohtoriopinnot Aalto-yliopistossa vuonna 2016.
- VTT, tutkija 1984.
- Kemian Keskusliitto, toimistoinisnööri 1984–1989, jaostopäällikkö 1989–1992.
- Kemianteollisuus ry, osastopäällikkö 1993–1999, koulutuspäällikkö 1999–2002, apulaisjohtaja 2002–2011, johtaja 2011–2016, johtava asiantuntija 2016–.
- Kasvinsuojeluteollisuus ry, asiamies/toimitusjohtaja 1990–1998.
- Harrastaa opiskelua, kirjallisuutta, kuntoliikuntaa ja joogaa.
- Perheeseen kuuluu puoliso ja kolme aikuista lasta.

”Olen ollut mukana myös Euroopan kemianteollisuuden neuvoston Ceficin ja alan työnantajajärjestön Ecegin toiminnassa”, kansainvälisyyteen uskova Riitta Juvonen kertoo.

Juvonen suoriutui haasteesta ilmeisen hyvin, sillä hän sai työstään Suomen Tribologiayhdistyksen palkinnon.

”Se oli kiva kannustin siinä vaiheessa.”

Opettajien sparraaja, nuorten innostaja

Kemianinsinööriksi Riitta Juvonen valmistui vuonna 1984, mutta alan perinteisiin töihin hän ei halunnut. Sen sijaan hän lähti TKK:n täydennyskoulutuskeskukseen vuoden mittaiseen informaattikkokoulutukseen.

”Tunsin vetoa tiedonhankintatehtäviin ja ajattelin, että minulle sopisi informaattikon työ”, Juvonen muistaa.

Kurssi oli vielä kesken, kun Kemian Keskusliitossa avautui toimistoinsinöörin paikka. Vuonna 1943 perustettu liitto oli Suomen ensimmäisiä tietopalveluyksiköitä.

1980-luvulla ei enää ollut kyse tietopalvelujen tuottajasta vaan kemianteollisuuden elinkeinopoliittisesta edunvalvontajärjestöstä. Juvonen päätti silti hakea pestiä ja sai sen. Sillä tiellä hän on edelleen, työnantajan nimi vain muuttui myöhemmin Kemianteollisuus ry:ksi.

Juvosen työnkuva on vaihtunut moiseen otteeseen, tämän omasta toiveesta. Ensimmäinen tehtävä oli jännittävä.

”Minun piti järjestää kansainvälisen ISO/TC 61 -standardointikomitean

viikon mittainen vuosikokous, johon osallistui parisataa henkeä. Vastavalmistuneesta nuoresta se tuntui isolta jutulta”, Juvonen hymyilee.

Myöhemmin hän paneutui muun muassa kemikaali- ja ympäristöasioihin sekä kemian osaamiseen ja koulutukseen.

Kun 1990-luvulla pidettiin valtakunnalliset Luma-talkoot, Juvonen organisoi Kemia tänään -koulutustapahtumien sarjaa, jonka aloitteentekijöinä olivat Opetushallituksen **Marja Montonen** ja Helsingin yliopiston **Maija Aksela**.

”Järjestimme kemianopettajille koulutustilaisuuksia eri paikkakunnilla. Sisältönä oli muun muassa asiantuntijaluentoja kemian innovaatioista ja vierailuja alan yrityksissä”, Juvonen kertoo.

”Se oli yksi urani kohokohtia. Opettajien kannustaminen ja nuorten innostaminen luonnontieteisiin on edelleen yksi Kemianteollisuuden päätoimotteita.”

Ainaiopiskelija tekee väitöskirjaa

Vapaa-aikanaan Riitta Juvonen lukee paljon, sekä romaaneja että organisaatioiden ja ihmisten kehittymistä käsittelevää kirjallisuutta. Hän on ryhtynyt kuuntelemaan äänikirjoja, mikä on

”ajankäytöllisesti tehokkaampaa”.

Harrastuksista ensisijainen on työn ohessa opiskelu, johon Juvonen on sattunut aina.

”Olen opiskellut muun muassa tulevaisuuden ennakkointia ja johtamista ja suorittanut työhyvinvointipäällikön tutkinnon. Viimeisimpänä ponnistuksena aloitin jatko-opinnot Otaniemessä.”

Juvonen tekee Aalto-yliopistossa väitöskirjaa, jonka aiheena on kemianteollisuuden turvallisuus ja inhimilliset tekijät. Työn teoreettisen viitekehyksen muodostaa systeemiajattelu, josta hän on erityisen innostunut.

Aalto-yliopiston **Esa Saarinen** ja **Raimo Hämäläinen** ovat kehittäneet systeemiälyn käsitettä, jossa tarkastellaan ihmisten välistä vuorovaikutusta ja toimintaa sekä sitä, kuinka ihminen hahmottaa itsensä systeemin osana.

”Itse tutkin sitä, kuinka systeemiälykonsepti selittää turvallisuutta, turvallista toimintaa ja turvallisuuskulttuuria.”

Juvonen toivoo, että systeemiajattelu sisällytettäisiin osaksi kaikkia opintoja.

”Syväosaajia tarvitaan mutta myös ihmisiä, jotka ymmärtävät, kuinka ihmisten väliset ja yhteiskunnan tasoiset systeemit toimivat. Kemiassa esimerkiksi kiertotaloutta olisi luonteva käsitellä systeemien kautta.” □

Kirjoittaja on kemian diplomi-insinööri ja tiedetoimittaja.
sisko.loikkanen@gmail.com